

15-18992-15.

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
	فصل اول تعاریف و مفاهیم
۴	۱-۱ سالمند.....
۵	۲-۱ مفهوم سالمندی.....
۵	۳-۱ مفهوم سالمندی در علم پزشکی و زیست شناسی.....
۶	۳-۱-۱ مفهوم سالمندی در علم روانشناسی.....
۷	۲-۳-۱ اقسام سالمندی.....
۸	۴-۱ تعریف سالمند.....
۸	۱-۴-۱ سالمندی در اصطلاح فقه.....
۹	۵-۱ اصطلاحات مشابه با سالمند.....
۹	۱-۵-۱ کهل.....
۹	۲-۵-۱ شیخ.....
۱۰	۳-۵-۱ عجز.....
۱۱	۴-۵-۱ هرم.....
۱۲	۶-۱ مُعَمَّر و ارذل العمر.....
۱۲	۷-۱ مقایسه سالمند با اصطلاحات مشابه.....
۱۲	۸-۱ سن سالمندی.....
۱۵	۹-۱ جایگاه و موقعیت سالمندان در جامعه.....
۱۵	۱-۹-۱ جایگاه بزرگان و سالمندان در خانواده.....

- ۱۰-۱ دوران سالمندی از دیدگاه علوم اجتماعی..... ۱۷
- ۱۱-۱ سوء رفتار با سالمندان ۲۵
- ۱۲-۱ سالمند آزاری رو به افزایش است ۲۸
- ۱۳-۱ مددکاری سالمندان یک ضرورت اجتماعی ۳۰
- ۱۴-۱ نقش‌های جدید در سالمند ۳۱
- ۱۵-۱ مقایسه مرقعیت و جایگاه سالمندان در جوامع گذشته و امروز ۳۶
- ۱۶-۱ نگرانی‌های روحی و روانی سالمندان ۴۰
- ۱۷-۱ علل کاهش اهمیت و ارزش سالمندان در جوامع امروزی ۴۳
- ۱۸-۱ تغییر ساز و کارهای انتقال دانش و تجربیات: ۴۴
- ۱۹-۱ کاهش مشارکت سالمندان در فرایند تولید اقتصادی: ۴۴
- ۱۹-۱-۱ هسته‌ای شدن خانواده‌ها ۴۵
- ۱۹-۱-۲ کاهش کارکردهای خانواده‌ای جدید: ۴۶
- ۱۹-۱-۳ افزایش شکاف نسل‌ها ۴۷

فصل دوم حقوق سالمندان در قوانین موضوعه

- ۱-۲ مقدمه ۵۰
- ۲-۲ احکام حقوق مدنی درباره سالمندان: ۵۰
- ۳-۲ اشخاص محجور در حقوق مدنی ایران و بررسی جایگاه سالمندی ۵۱
- ۳-۲-۱ ناتوانی از اداره اموال بر اثر کبر سن و راه حل حقوق ایران ۵۳
- ۳-۲-۲ قانون امور حسبی مصوب ۱۳۰۹/۴/۲ با اصلاحات و الحاقات ۵۴
- ۳-۲-۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۸۴/۲/۱۶ ۵۵
- ۳-۲-۴ محدودیت و محرومیت در اعمال حق ولایت قهری به دلیل سالمندی ۵۶

- ۴-۲ احکام معاملات خاص سالمندان ۵۸
- ۵-۲ احکام حدود در حق سالمندان ۵۹
- ۶-۲ حکم ارتداد سالمندان ۶۰
- ۷-۲ چگونگی اجرای حدّ تازیانه از سالمندان ۶۱
- ۸-۲ حکم کشتن سالمندان غیرمسلمان ۶۲
- ۹-۲ منشور حقوق سالمندان ۶۵

فصل سوم > بوق و احکام فقهی سالمندان

- ۱-۳ منشور حقوقی سالمندان از نگاه اسلام ۷۲
- ۲-۳ نحوه برخورد با سالمندان در سیره ائمه علیهم السلام ۷۳
- ۱-۲-۳ در مورد ارزش معنوی اجتماعی آنان ۷۴
- ۲-۲-۳ در مورد چگونگی رفتار با آنان ۷۵
- ۳-۲-۳ حقوق سالمندان ۷۶
- ۴-۲-۳ پاداش اخروی رعایت حقوق سالخوردهگان ۷۷
- ۳-۳ احکام جهاد مربوط به سالمندان ۸۶
- ۱-۳-۳ حکم تکلیفی جهاد سالمندان از دیدگاه شیعه ۸۹
- ۲-۳-۳ حکم تکلیفی جهاد سالمندان از دیدگاه اهل سنت ۸۹
- ۴-۳ حکم گرفتن جزیه از سالمندان غیرمسلمان ۹۱
- ۵-۳ تخفیفات شرع برای سالمندان در احکام عبادات ۹۳
- ۶-۳ احکام روزه سالمندان ۹۵
- ۱-۶-۳ روزه واجب و کفاره آن برای سالمندان ۹۶
- ۲-۶-۳ حکم گرفتن روزه برای سالمندان ناتوان ۹۷

۳-۶-۳ رخصت در قضای روزه برای سالمندان ۹۸

۳-۷ احکام زکات در مال سالمندان ۹۹

۳-۸ زکات در مال سالمند محجور ۱۰۰

۳-۹ احکام حج و عمره سالمندان ۱۰۳

۳-۹-۱ وجوب حج قبل از سالمندی و تکلیف سالمندان ناتوان ۱۰۷

۳-۹-۲ وجوب حج بعد از سالمندی ۱۰۹

۳-۹-۳ حکم عدم ادای حج در زمان وجوب و تکلیف اولیاء بعد از مرگ سالمند ۱۱۲

فصل چهارم نتیجه گیری و پیشنهادات

۴-۱ نتیجه گیری ۱۱۸

۴-۲ پیشنهادات ۱۲۲

منابع ۱۲۴

چکیده:

سالمندی بعنوان یکی از دوران زندگی بشر مرحله ای مهم و اثر گذار در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی یک ملت می باشد و تبیین جایگاه سالمندان یکی از مهمترین عوامل در برنامه ریزیهای کشوری می باشد که متأسفانه مغفول مانده است.

با توجه به آیه مطلع این نوشتار مشخص می گردد از جمله فرمان های ساحت پروردگار از نظر شریع و رهبری بشر به انتظام زندگی و سعادت در دو جهان، امر به احسان و خوشرفتاری فرزندان نسبت به پدران و مادران است چه بر حسب گفتار و رفتار و معاشرت و برخورد، حاجت و نیازهای آنان. و پس از ایمان به توحید و ارکان آن، احسان به پدر و مادر از سایر وظایف دینی مقدم یادآوری شده از نظر اینکه شالوده اجتماع و پایه ارتباط جامع و دوستی آنان بر آن استوار است و رابطه محبت و علاقه قلبی فرزند به پدر و مادر جوهر اساس اجتماع و افراد اجتماع است و بحکم خرد و نیز به حکم اسلام واجب است که فرزندان بر مقام اداء این چنین وظیفه ای کاملاً برآید و هرگز رابطه محبت خود را با دو والدین و ریشه خود قطع ننماید.

یکی دیگر از حوزه هایی که در قلمرو سالمندی در ایران که سر بر آن پرداخته شده است بررسی ابعاد حقوقی سالمندان، به ویژه در نظام حقوق مدنی می باشد. سالمندان به منظور اجرای حقوقی که دارند، به ویژه در تصرفات و حقوق مالی، نیازمند توجه ویژه قانون گذاری با رویکرد حمایتی در قالب نهادهای خاص هستند. بررسی موضوع نشان می دهد که صرف ((سالمندی)) و کبر سن بر اساس نظام حقوق مدنی ایران هرگز به عنوان عامل ((حجر)) و نشانه عدم اهلیت تصرف و یا استیفا نمی باشد،

بلکه سالمندی به همراه کاهش قوای جسمانی و عقلانی می‌تواند موجبات محدودیت و یا محرومیت در اعمال برخی حقوق را برای سالمندان فراهم سازد.

سالمندان با عمری تلاش و تجربه به مرحله‌ای رسیده‌اند که نیازمند احترام و محبت هستند. تکریم آنها مصداق تعظیم شعائر اسلامی و موجب تحکیم ارزش‌ها و روابط اجتماعی است. یعنی درست همانطور که فرزندان در سطوح مختلف سنی نیازهای روحی متفاوتی دارند و والدین و مربیان در راستای تربیت و باروری استعدادهای آنها باید از شبهه‌های رفتاری صحیح استفاده کنند، بزرگسالان نیز نیازمند قدردانی و سپاسگزاری از رحمت گزاشته خود از سوی فرزندان و اطرافیان می‌باشند. در مکتب اسلام، سالخوردگان و سالمندان از موقعیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردارند.